

České resumé

Mistr litoměřického oltáře patří mezi nejvýznamnější osobnosti pozdní gotiky na našem území za Jagellonců, jejichž vláda u nás započala nástupem Vladislava Jagellonského na český trůn roku 1471. Po smrti jeho nepřítele Matyáše Korvína přesídlil do Budína a Prahu navštívil před svou smrtí jen několikrát. Jeho syn také v Praze nesídlil a do metropole Čech přijel pouze jednou. Těmito politickými okolnostmi je podmíněna otázka donátorské činnosti panovníka.

Početná umělecko-historická literatura, věnující se problematice anonymního malíře, se dosud nedokázala shodnout na původu umělce. Někteří věří, že se jedná o domácího umělce, který byl ovlivněn takzvanou dunajskou školou, jiní se kloní k názoru, že se jedná o umělce, jenž k nám přišel ze sousedního Německa.

Výchozím bodem pro shromáždění všech děl anonymního malíře jsou dvě význačné malířské památky na území Čech, jež jsou datovány do prvního desetiletí 16. století. První z nich je velkolepý cyklus nástěnných maleb v katedrále svatého Víta v Praze, jenž je svým rozsahem ojedinělý jak na našem území, tak v celé střední Evropě, a druhý neúplně zachovaný oltář značných rozměrů s pašijovými a mariánskými výjevy, který je v literatuře označován jako Litoměřický oltář. Těmto dvou pracím jsou věnovány dvě nejobsáhlejší kapitoly předkládané práce.

Část tvorby, později pevně přiřčená mistru, byla ve čtyřicátých a padesátých letech určena jako anonymní práce českých malířů. Mezi nimi byly Křídla z kostela Panny Marie před Týnem, Triptych se svatou Trojicí a Strahovský oltář, ke kterému byla v devadesátých letech minulého století připojena další deska s námětem Vraždění nevinů.

Ve čtyřicátých a především v padesátých se na uměleckém trhu objevila další díla, jež byla po stylové stránce blízká tvorbě Mistra litoměřického oltáře. Na mysli mám deskové obrazy z legendy o svaté Kateřině Alexandrijské, Portrét Albrechta z Kolowrat a Posmívání se Kristu, které získala Národní galerie do svého majetku roku 1950.

K těmto pracím postupně připisovaným Mistru litoměřického oltáře se váže následující kapitola.

Přes mnoho otázek, jež přináší osobnost Mistra litoměřického oltáře, je jisté, že jeho dílo má znaky nadcházejícího období, tedy monumentální pojetí obrazu, dokonalá práce s prostorem, mistrné pojetí figur, jež jsou odlišeny fyziognomií, důraz, kladený na krajinu, a jistý pokrok v barevném provedení. Jeho dílo, v němž můžeme spatřovat sloučení několika vlivů lze považovat za spojník mezi pozdní gotikou a ranou renesancí.